

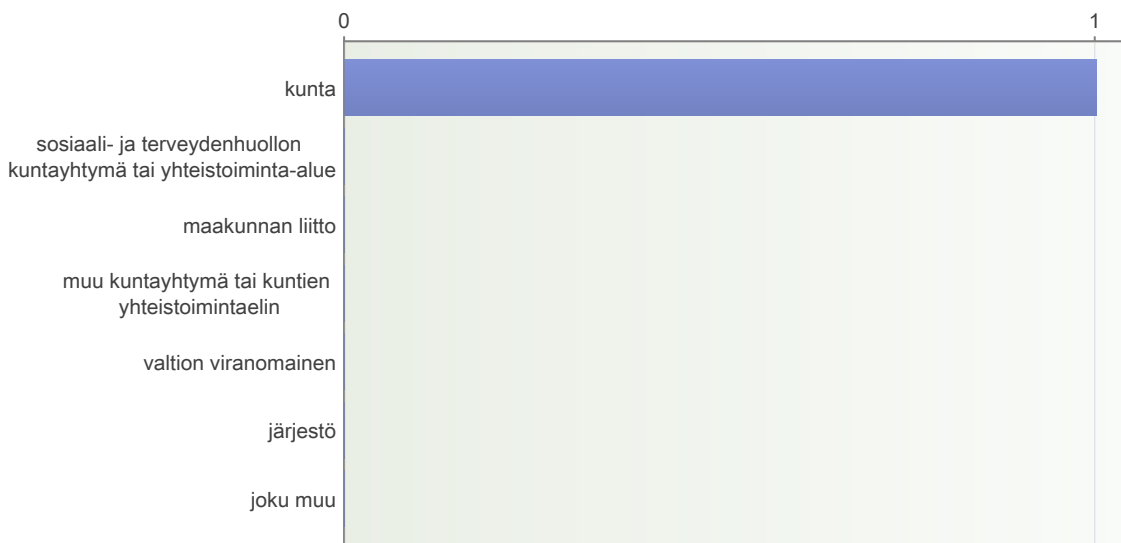
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Pudasjärven kaupunki	Seija Turpeinen	Tomi Timonen, puh. 050 454 8230, tomi.timonen@pudasjarvi.fi	8.11.2016	Pudasjärven kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Nykyinen sote-palvelujärjestelmä tarvitsee uudistamista sote-palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta. Uudistamisessa on kuitenkin huomioitava alueelliset ja paikalliset erityisolosuhteet sekä pystyttävä turvaamaan palvelujen tosiasiallinen saatavuus ja saavutettavuus. Erityisesti integraation tavoitteet ovat kannatettavia. Integraation kautta pystytään pitkällä aikavälillä tavoittelemaan tehokkaampiin väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista. Haasteena on monia eri palveluja tarvitsevien palveluintegraation toteutuminen. Lisäksi haasteena on sovittaa yhteen kuntiin jäävät palvelut ja maakuntien järjestämismallille siirtyvät palvelut. Paras-puitelain mukaisten kuntayhtymien kokemuksia tulee tässä yhteydessä hyödyntää tulevassa mallissa. Pudasjärven kaupungin sote-palvelut on tuottanut vuodesta 2010 viiden kunnan omistama Oulunkaaren kuntayhtymä, jona aikana palvelujen kustannustehokkuus ja toiminnan ohjailtavuus ovat parantuneet. Lisäksi on syytä huomioida, että linjaus, jossa työterveyshuollon asemaan ja perustehtävään ei tulla tekemään muutoksia tuo haasteita palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, sekä pienten kuntien yhteisesti järjestettyihin ja tuotettuihin palvelujärjestelmiin. Työterveyshuoltoa tulisi kehittää sote-uudistuksen yhteydessä.

Koska valinnanvapautta koskeva malli ei ole vielä tässä vaiheessa lausunnoilla, tähän kysymykseen on kokonaisuuden näkökulmasta vaikea ottaa kantaa. Muiden maiden kokemukset laajasta valinnanvapaudesta osoittavat, että valinnanvapaus voi johtaa tosiasiallisesti jopa kustannusten nousuun. Tällöin raamibudjetilla ohjatun maakuntatasoisen sote-toimijan säästötoimenpiteet voivat helposti kohdistua varsinkin harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien alueella tarjottaviin volyymiltaan pieniin palveluihin. Tällöin tavoite palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta jäisi saavuttamatta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän näkökulmasta keskeistä on palvelustrategiaan pohjautuvan palvelulupauksen määrittely. Maakunnan rahoituksen tason tulee olla oikeassa suhteessa palvelustrategiaan ja palvelulupaukseen. Uusi toimintamalli tarjoaa nykyistä paremmat edellytykset ja välineet toteuttaa toiminnan taloudellisuutta ja rakenteellisia uudistuksia, kuten erityisen vaativan hoidon keskittämisen ja palveluverkon järkiperaistämisen. Tämä edellyttää päätöksentekojärjestelmältä ja johtamiselta kokonaisoptimoitua, ketteryttä ja päätösten toimeenpanokykyä. Päätöksentekojärjestelmään liittyvän tiedontuotannon tulee olla ajantasaista ja väestön palvelutarpeista lähtevää.

Uudistuksen alkuvaiheessa on integraation edellytysten luomiseksi ja varmistamiseksi varauduttava investointeihin (ICT, tilakysymykset ja laitteet). Sote-järjestäjän ja tuottajan erottaminen sekä valinnanvapausmallin yhtäaikainen toteuttaminen on riski ohjauksen, integraation ja kustannusten hillinnän kannalta. Toisaalta valtionohjaus ja valtiovarainministeriön kontrolli luovat edellytyksiä kokonaiskustannusten hillintään. Menokehityksen kasvun taittaminen riippuu oleellisesti siitä, miten palveluintegraatio pystytään varmistamaan ja tämä taas edellyttää toimivaa tiedon integraatiota.

Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkenemisellä on vaikutus kokonaistalouden kehitykseen. Tilanteen järkevä hallinta edellyttää kuitenkin aidon vuoropuhelun toteutumista maakunnan ja valtion välillä.

Julkista taloutta on mielekästä tarkastella kokonaisuutena. Menojen siirtäminen julkiselta maksajalta toiselle ei vaikuta julkisen talouden kokonaismenoihin, vaan siirtää ainoastaan säästöpaineen yhdeltä toimijalta toiselle. Nykymuodossaan lakiluonnokset luovat liian jäykän rajapinnan maakuntien ja kuntien välille, joka ei salli vapaaehtoista yhteistyötä. Kuntien ja maakuntien välisellä yhteistyöllä olisi kuitenkin mahdollista saavuttaa merkittäviäkin säästöjä, jos se tehtäisiin lakiehdotuksessa mahdolliseksi. Yhteistyömahdollisuuksia löytyisi esimerkiksi tukipalveluista. Myös yhteistyö järjestötoimijoiden suuntaan tulisi lakiluonnoksissa nykyistä selkeämmin mahdollistaa.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

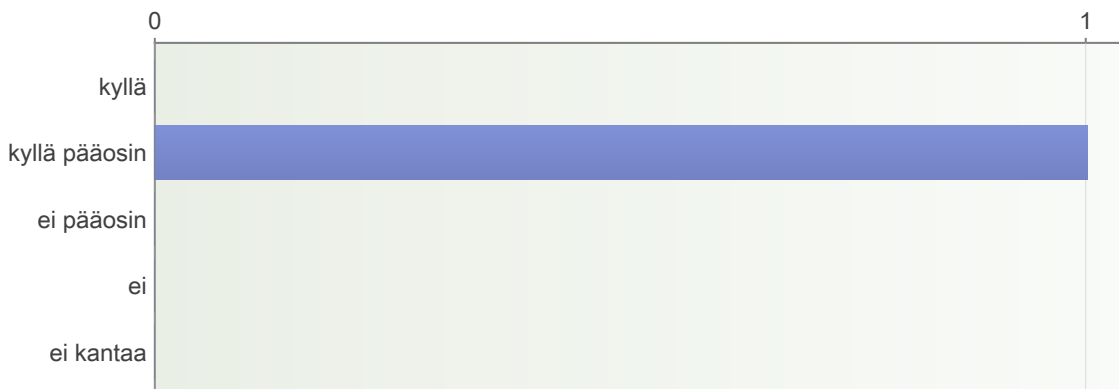
Vastaajien määrä: 1

- Asukkaiden osallisuutta koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tehtävänä on luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus maakuntalaiksi antaa periaatteessa tähän toimivat puitteet. Maakuntauudistuksessa syntyvän uuden päätöksentekotason kokoluokka asettaa kuitenkin haasteita todelliselle kansanvaltaisuuden ja demokratian toteutumiselle. Syntyy paremminkin uusi aluehallintotasolla toimiva demokratia, jossa todellisen maakuntaidentiteetin ja kuntaa laajemman yhteisöllisyyden tunteen aikaan saaminen ovat todellisia haasteita. Tästä näkökulmasta on syytä selvittää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista jatkossa. Kuitenkin niin, että maakuntien toisistaan merkittävästi eroavat palvelujen rahoittamismahdollisuudet varmistetaan valtakunnan tasoisella tasausjärjestelmällä.

Paikallinen itsehallinto on tarkoittanut päätösvallan hajauttamista. Uudistuksen myötä valtion ohjaus tulee vahvistumaan. Uudistuksessa markkinaohjaus tulee vahvasti ohjausmekanismina mukaan sote-palvelujen järjestämiseen ja uudistuksessa tulisikin luoda maakunnille edellytykset alueellisten erityispiirteiden huomioimiseen päätöksenteossa erityisesti palveluiden tuotantotavasta päättämisessä. Ohjausjärjestelmät, niiden keskinäiset suhteet ja käytännön toteutuminen eivät esityksestä vielä riittäväsi tule esille. Ohjausjärjestelmien monimutkaisuus ei saa muodostua esteeksi palveluintegraatiolle ja kokonaiskustannusten hillinnälle.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

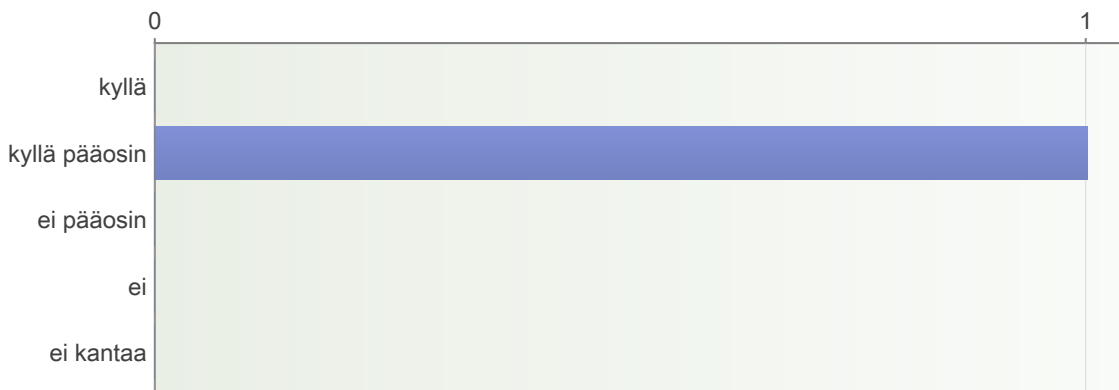
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnos vastaa pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja se antaa hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottaminen yhtiöittämisvelvoitteineen asettaa vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja kokonaisjohtamiselle. Maakuntien palvelukeskukset: Lähtökohtaisesti suunnitelma palvelukeskuksista on hyvä. Maakunnilla tulee kuitenkin olla mahdollisuus ratkaista tukipalvelujen tuottaminen yhdyspinnoilla kuntien kanssa maakunnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Lausunto on annettu tällä hetkellä käytettävissä olevien valmistelutietojen perusteella. Luonnoksesta puuttuvat tässä vaiheessa yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoitujen kassavirrat sekä selvitykset niiden markkinavaikutuksista. Jos valmistelun edetessä tiedot tulevat poikkeamaan olennaisesti lain valmisteluvaiheen tilanteesta on maakuntien palvelukeskusten perustamista tarkastaltava uudelleen. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut poikkeavat hankinta-, toimitila- ja ict-palveluiden tuottamisesta ja siltä osin palvelukeskuksmallin mukainen tarkastelu on irrallista ja vaikeaa. Muiden toimintojen osalta keskittämiseen

liittyvät järjestelyt ovat tarpeellisia. Talous- ja henkilöstöhallinnon keskittämiselle asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Esim. alueelliseen yhteistyöhön perustuen tukipalveluja tuottavat tahot voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille, mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien tehtävien tarpeisiin. Maakunnan ja kuntien rajapinta tulisi saada esitettyä joustavammaksi. Lakiluonnoksen 6 §:ään sisältyvä kirjaus, jossa kaikkien alueen kuntien tulee olla mukana sopimuksissa, joilla tehtäviä siirretään maakunnalle, on epärealistinen, sillä maakuntien muita vahvemmat keskuskaupungit kykenevät ja haluavat hoitaa kyseisen pykälän sisältämiä tehtäviä itse. Toisaalta maakunnista löytyy myös paljon pieniä kuntia, joissa niiden olisi järkevämpää hoitaa joitakin toimintoja yhteistyössä tai joissakin tapauksissa antaa ne maakunnan hoidettaviksi. Tällä viitataan esimerkiksi edellisessä kappaleessa kuvattuihin tehtäviin.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

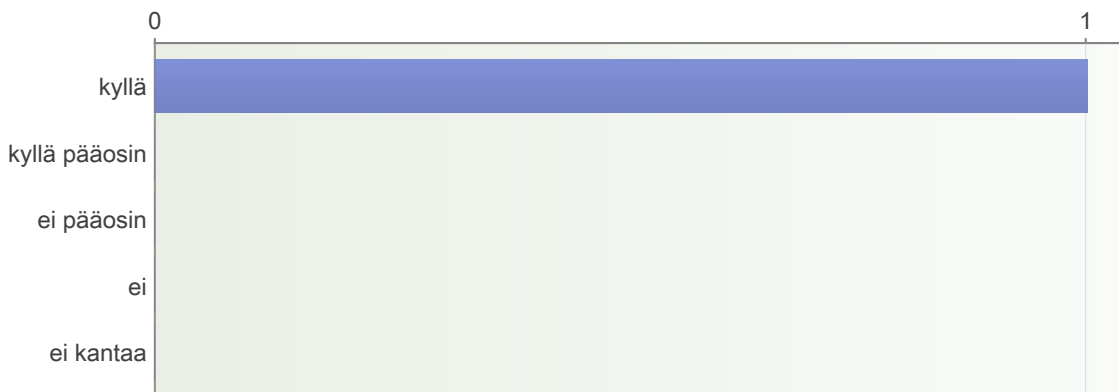
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kunta-maakunta –suhteen arviointia: Maakunnalla on 25 lakisäateistä tehtävää. Maakuntalakiluonnoksessa maakunnan toimiala on tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä. Lakiluonnoksen mukaan kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisäateisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan. Rajaus ei mahdollista kuntien ja maakunnan päätöksiin ja sopimukseen perustuvaa tehtäväjako. Maakuntalain tulisi kuntalain tapaan mahdollistaa erilaiset paikallisiin ja alueellisiin erityispiirteisiin pohjautuvat yhteistyön ja sopimisen muodot. Maakuntalakiluonnoksen 15 §:n säännös (maakunnan ja alueen kuntien neuvottelumenettely) on tärkeä, mutta riittämätön. Se turvaa maakunnan ja alueen yhteistyön poliittisen tason tarkastelun, mutta ei mahdollista maakunnan ja kunnan sopimuksia tuotannon ja järjestämisvastuun siirrosta. Maakuntalakiluonnoksen 7 §:n mukaan maakunta voisi sopia järjestämisvastuun siirrosta kunnalle, silloin kun siitä erikseen säädetään laissa. Sääntelytapaa tulisi muuttaa siten, että sopiminen olisi aina mahdollista, jollei sitä erikseen kielletä. Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Sopimusjärjestelyt tulisi mahdollistaa. Kuntien vastuut ja tehtävät terveyden ja hyvinvoinnin osalta tulisi määritellä ja selkeyttää. Myös esim. oppilashuoltoon liittyvät vastuujaoit tulee mahdollistaa siten, että pienten kuntien oppilashuollon henkilöstön saatavuus turvataan (kuraattori-, koulupsykologi-, kouluterveydenhuollon palvelut samalla järjestäjällä), sama koskee myös muita yhteensovittavia palveluja. Lähtökohdaksi ympäristöterveydenhuollon mahdolliselle kunnallisen järjestämisvastuun kriteerille tulisi olla nykyinen laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta.

Kasvupalveluiden (työllisyys- ja elinkeinoasiat) osalta maakunnan tulee voida sopia alueen kuntien kanssa tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä, työjaosta ja resurssien kohdentamisesta. Valtiolta maakunnalle siirtyvät tehtävät tulee rahoittaa rahoitusperiaatteen mukaisesti kokonaan valtion varoista. Kuntien työllisyys- ja yrityspalveluihin suuntaamat panostukset säilyvät kunnilla alueen ja kunnan elinvoiman tukemisen resursseina ellei maakunnan ja maakunnan kuntien, taikka maakunnan ja yksittäisen kunnan kesken toisin sovita. Aluekehittämismääräysten tehtävien siirto maakunnalle on tarkoituksenmukaista. Maakunnalle ja kunnille tarjottavien pelastustoimen tehtävien osalta pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen palvelulaitokseen olisi parempi ratkaisu, kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Yksityisten palvelutuottajien mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina on mahdollistettava. Pelastuslaitoksen osaaminen häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelussa sekä harjoittelusta on pystyttävä tosiasiallisesti hyödyntämään jatkossakin.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

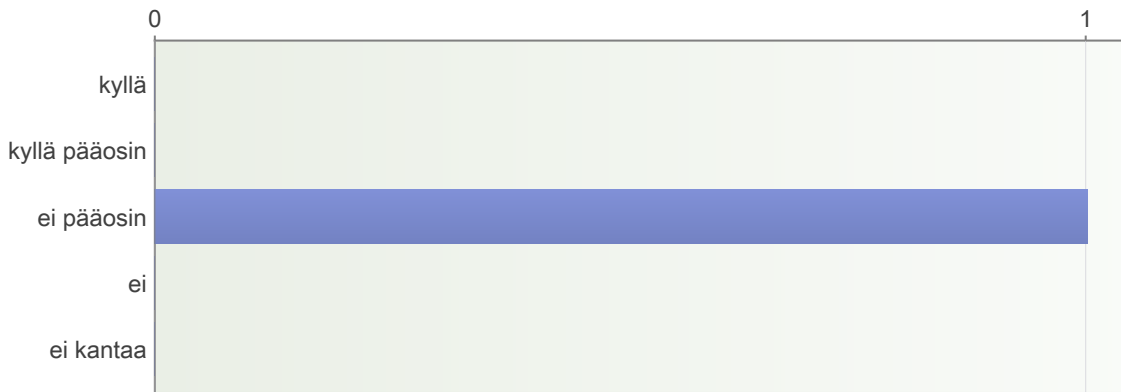

Avoimet vastaukset: kyllä

- Kansalaisten osallisuuden edistäminen vaatii jatkuvaa arviointia, jotta kansalaisyhteiskunnan kehittyminen saadaan turvattu.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

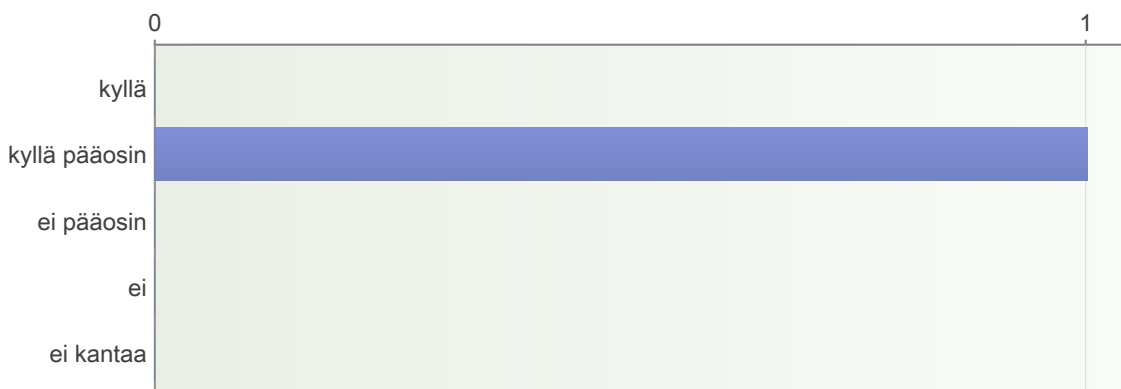

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunnan palvelulaitoksen rooli julkisena tuottajana ja toisaalta tosiasiallisesti myös järjestämisen toteuttajana vaatii selkeyttämistä, jotta soten järjestämisvastuu ei pirstaloidu. Maakuntajärjestäjän (suhteessa palvelulaitokseen ja valinnanvapauden piirissä oleviin tuottajiin) ja palvelulaitoksen (suhteessa omiin yhtiöihin ja hankinnan kautta muihin palveluntuottajiin) todellinen mahdollisuus sopimusohjauksen ja valvonnan keinoin suhteessa palveluntuottajiin on epäselvä ja tehtävänä vaativa. Julkisen palvelutuotannon yhtiöittämisveloite on hankala ja saattaa johtaa julkisen tuotannon pilkkoutumiseen tai lukuisten palvelulaitoksen eri yhtiöiden viidakkoon. Maakuntalain 118 § ja sote-järjestämislain 24 § ovat tulkinnanvaraisia ja veloite yhtiöittää julkista tuotantoa muussa kuin laajan valinnanvapauden tilanteessa on selkeytettävä. Palvelulaitoksen rooli palvelujen tuottajana muodostuu esitetystä mallista niin merkittäväksi, että siitä saattaa tulla merkittävämpi toimija kuin itse maakunnasta. Tämä asetelma ei tukisi maakunnan vahvaa itsehallintoa, vaan saattaisi johtaa joissakin tilanteissa vääristyneeseen valtarakenteeseen. Palvelulaitosta johtaisi johtaja ja asiantuntijoista muodostuva hallitus ilman suoraa poliittista ohjausta. Tällaisen toimijan luominen tuntuu erikoiselta, kun muistetaan, että kuntayhtymistä on haluttu juurikin eroon vaikeana koetun niin poliittisen kuin taloudellisen ohjattavuuden näkökulmasta.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

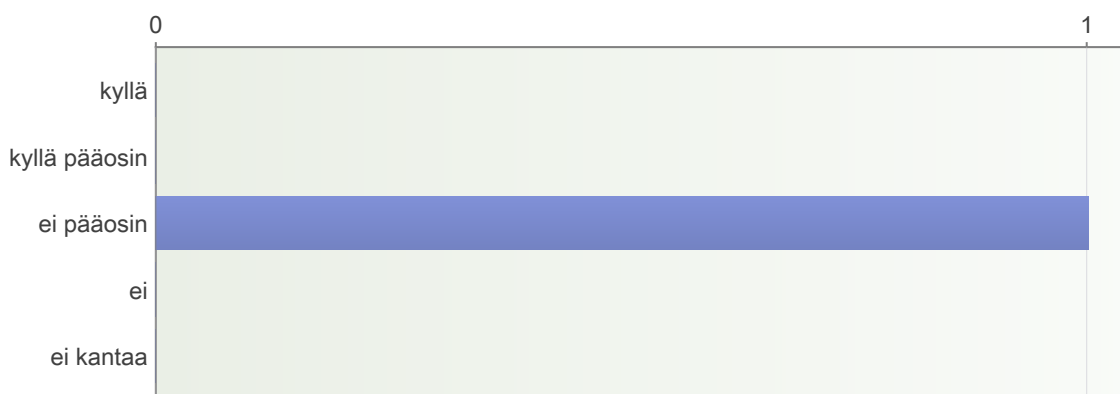
- Julkisen talouden suunnitelman, maakuntastrategian, palvelustrategian ja palvelulupauksen toteutuminen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Rahoituksen yleiskatteellisuus tukee maakuntien itsehallintoa, erityispiirteiden huomioimista ja talouden ohjausta. Laskennallinen rahoitusperuste mahdollistaa nykyistä paremmin alueen palvelutarpeisiin vastaamisen. Aidon vuoropuhelun varmistaminen valtion ja maakuntien välillä on tärkeää.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

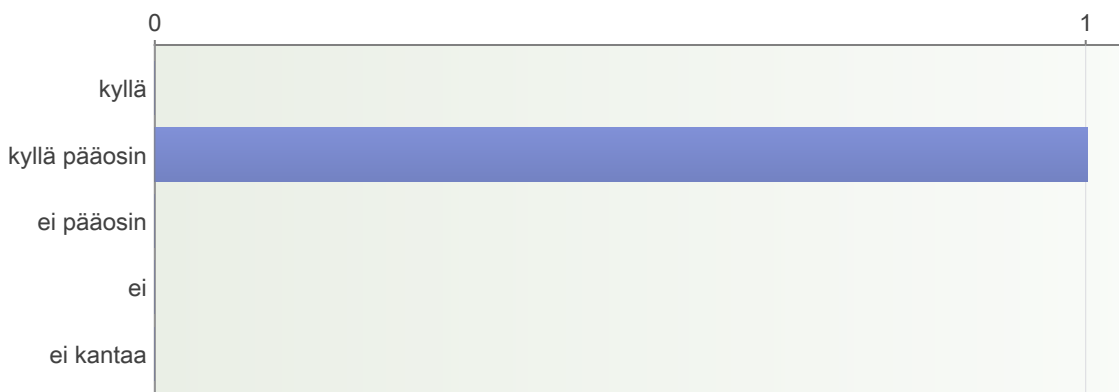

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakitekstin termi "lähellä" vaatii tarkempaa määrittelyä siten, että sillä ei tarkoiteta pelkästään fyysistä etäisyyttä. Tällainen määrittely mahdollistaa sähköisten palvelujen ja kotiin vietävien palveluiden kehittämisen. Laissa tulisi keskittyä nimenomaan yhdenvertaisuuteen ja saatavuuteen. Innovatiiviset palvelumallit tulee mahdollistaa. Valinnanvapausmallin toteuttamistapa on asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista. Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen alueiden kuntien palvelujen tosiasiallinen saatavuus ja saavutettavuus on varmistettava. Silti tietynasteinen palveluiden keskittäminen erityisesti vaativien hoitojen ja palvelujen osalta turvaa palvelujen laatua ja edesauttaa kokonaiskustannusten hillintää. Sosiaalityön ja sosiaalipalvelujen osalta ei lausuntoa annettaessa ole tietoa siitä, mitä sosiaalipalveluja on tarkoitus tuottaa keskitetysti erityistason sairaanhoidon lisäksi.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

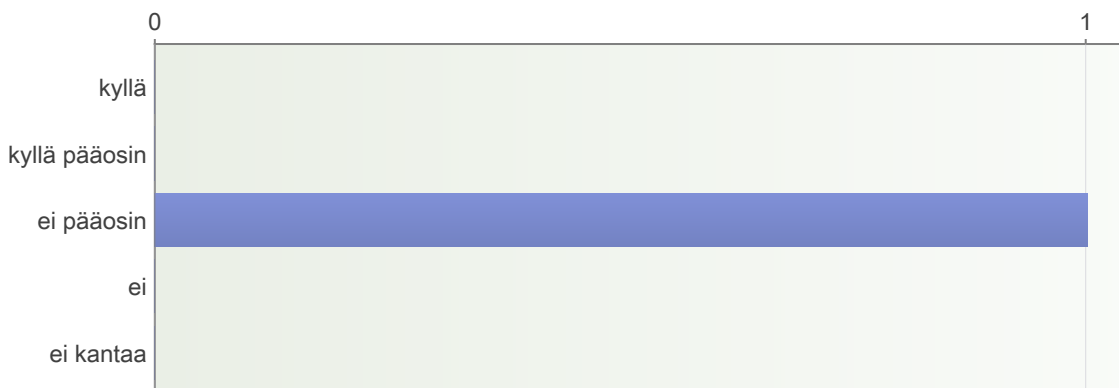

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Suhde itsehallintoon tulee selvittää. Yhteistyöalueiden (yty) tehtävänä on huolehtia alueellisesta yhteensovittamisesta, kehittämisestä ja yhteistyöstä, sekä varmistaa ettei synny palvelukatveita eikä tehdä päällekkäisiä rakennus- tai laiteinvestointeja. Tehtävänä on lisäksi varmistaa, että määriteltyyn palveluverkkoon riittää osaajat, joista on kova kilpailu. Yhteistyöalue merkitsee myös yliopistolliselle maakunnalle haastetta, sillä se tuo velvollisuuksia valmistelussa ja koordinoinnissa, mutta ei anna päätöksenteollista oikeutta.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

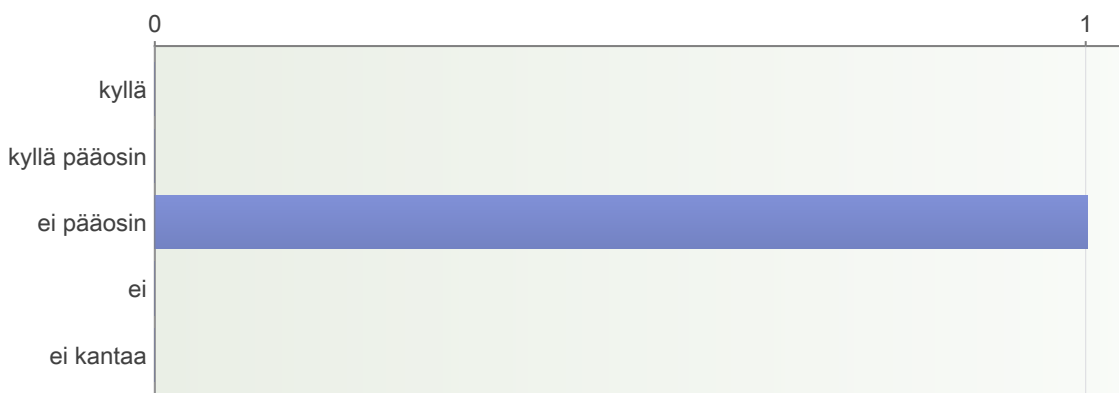

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Integraation varmistaminen, ohjausjärjestelmien toimivuus ja järjestäjän vahvan roolin varmistaminen vaatii selkiyttämistä. Integraation toteutuminen edellyttää toimivaa tiedon integraatiota ja asettaa isoja haasteita tietohallinnolle. Yhtiöittämisvelvoite sekä toistaiseksi epäselvä laaja valinnanvapaus asettavat erittäin suuria vaikeuksia integraation toteutumiselle.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

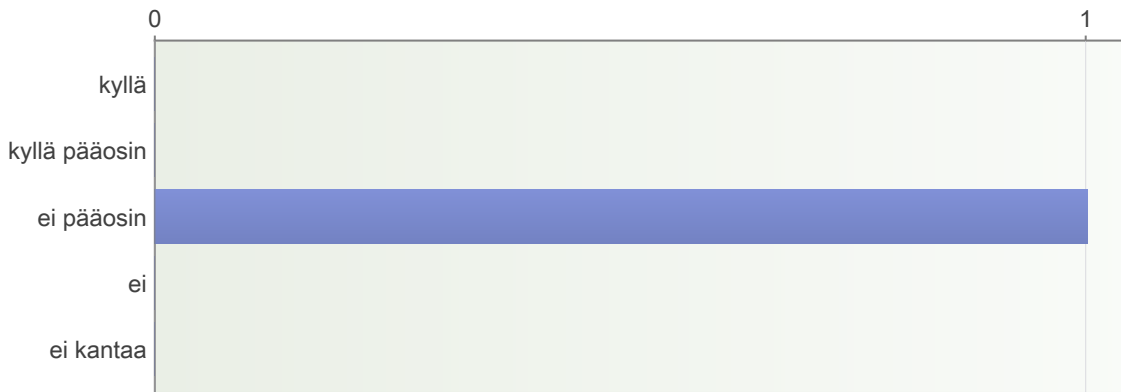

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtion suora päätösvalta maakuntien itsehallintoa koskevissa asioissa ei ole perusteltua. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 19 § tulisi poistaa. Valtion esitetyn kaltainen suuri rooli maakuntien toiminnan ohjauksessa ei ole perusteltua, vaan se rajoittaa tarpeettomasti maakuntien itsehallintoa ja uhkaa siten koko uudistuksen tavoitteita. Valtion ohjauksen tulisi olla strategista eikä se saisi sisältää oikeutta puuttua suoraan maakuntien operatiiviseen toimintaan.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

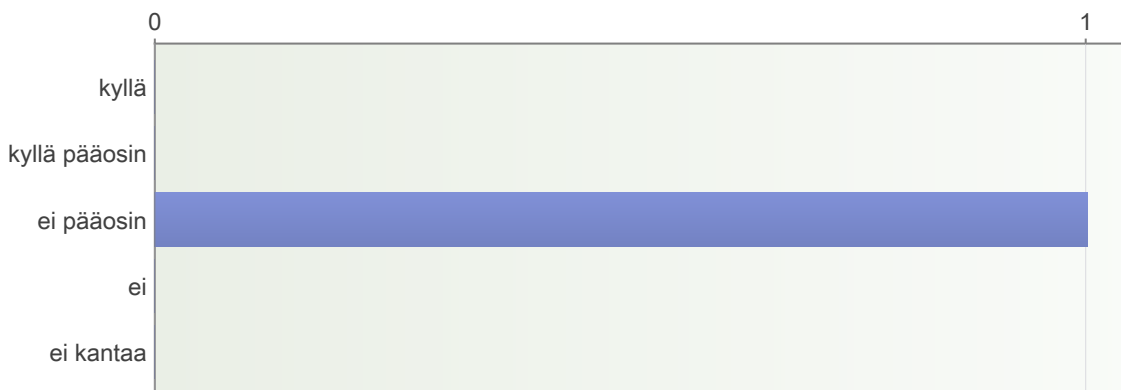

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole perusteltua uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta, sillä se ei tuota kustannussäästöjä. Päinvastoin tilaaja-tuottaja-malleista ja muista vastaavista käytännöistä on esimerkiksi kuntien ja kuntayhtymien ohjauksessa oltu luopumassa niistä kertyneiden huonojen kokemusten vuoksi.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevilla säännöksillä tarkoitettua laajaa valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

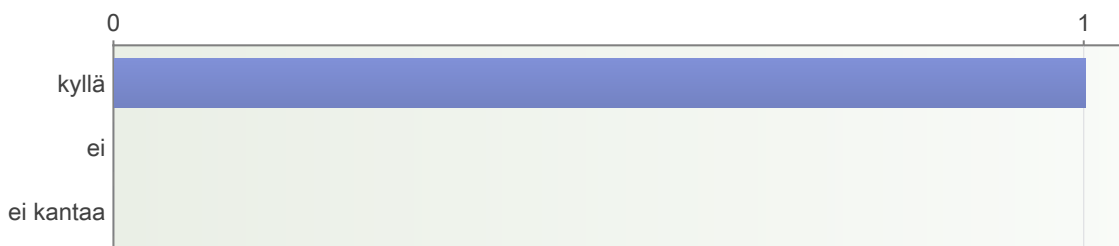
- Julkisen vallan käytön vastuiden on oltava selkeät ja yksiselitteiset. Palveluintegraation vaarantuminen estäisi uudistuksen tavoitteiden toteutumisen (palvelujen yhdenvertainen saatavuus, palvelujen laatu ja kokonaiskustannusten hillintä). Palvelulaitoksen tytäryhtiöt toimisivat erillisinä yhteisinä palvelulaitokseen nähden ja ne eivät kuuluisi ehdotettujen palvelukeskusten palveluiden piiriin. Tämä sulki ne kokonaan ulos maakuntien ICT-ratkaisuista eikä mahdollistaisi nykyisten kuntakiinteistöjen hyödyntämistä niiden siirtyessä kiinteistöstä vastaavan palvelukeskuksen hallintaan.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

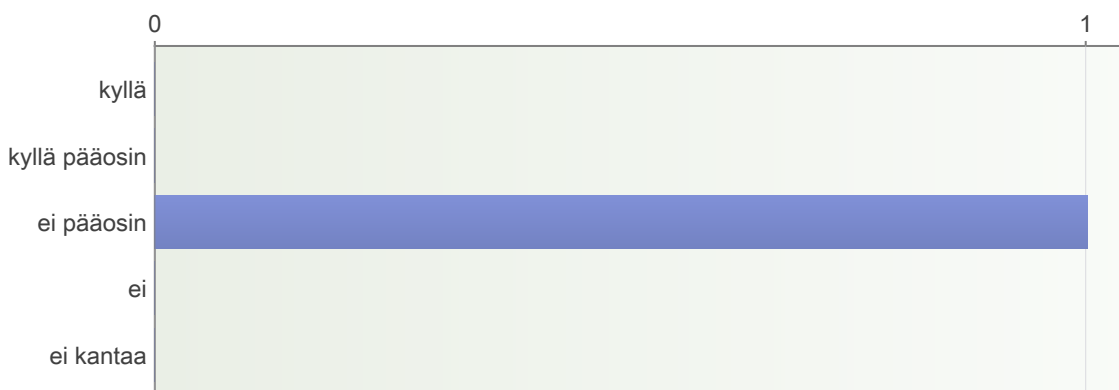
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väli aikaishallinnon ja valmistelutoimielimen tehtävät on lueteltu selvästi. Soten järjestämistehtävien valmistelun tulee jatkua väli aikaishallinnon aikana, jotta toiminta voidaan aloittaa 1.1.2019. Mikä on poliittisen harkinnan

rooli väliaikaishallinnon aikana? Poliittisen vastuun näkökulmasta on ongelmallista, jos poliittisella ohjauksella ei ole roolia väliaikaishallinnossa. Väliaikaishallinnon riittävästä (valtion) rahoituksesta tulee huolehtia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

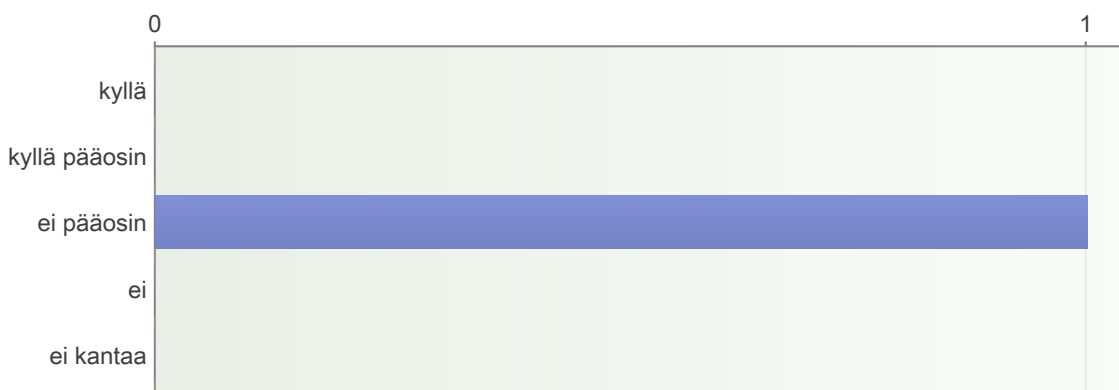
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Toimitila- ja kiinteistöratkaisuun liittyy omistusoikeuden suojaan liittyviä ongelmia, jotka tulee selvittää.

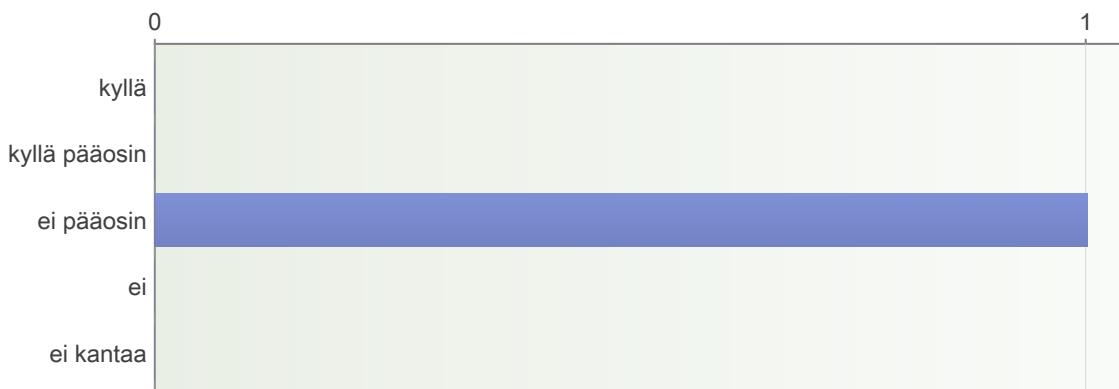
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrausjakson tulee olla esitettyä (3+1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavalla. Eri toimijoiden palvelutuotantotilojen yhteiskäyttö palvelutuotannossa tulee mahdollistaa. Kiinteistöjen purkamisen avustusjärjestelmän luominen kunnille tulee myös sisällyttää esitettävään malliin.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatus kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Kunnan toiminnan rahoitus tulee turvata.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

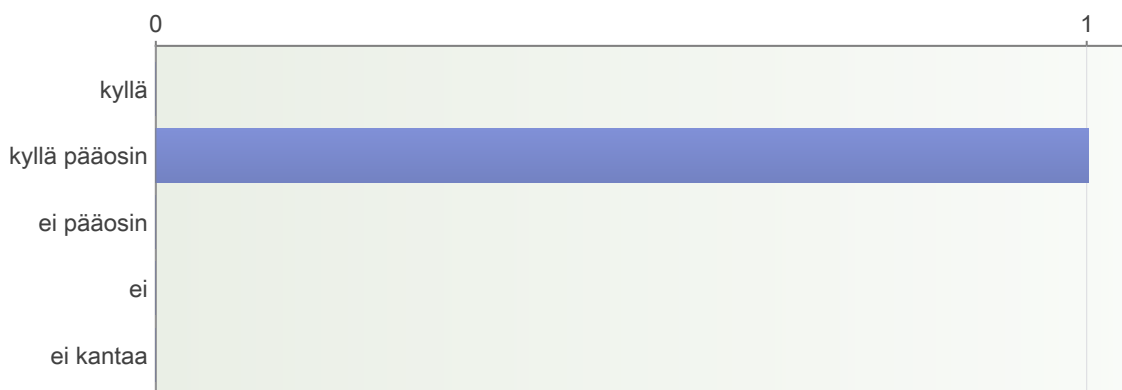
- Uudistus on tärkeä ja sen toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa esim. vuoden 2022 loppuun saakka.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaantuloista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

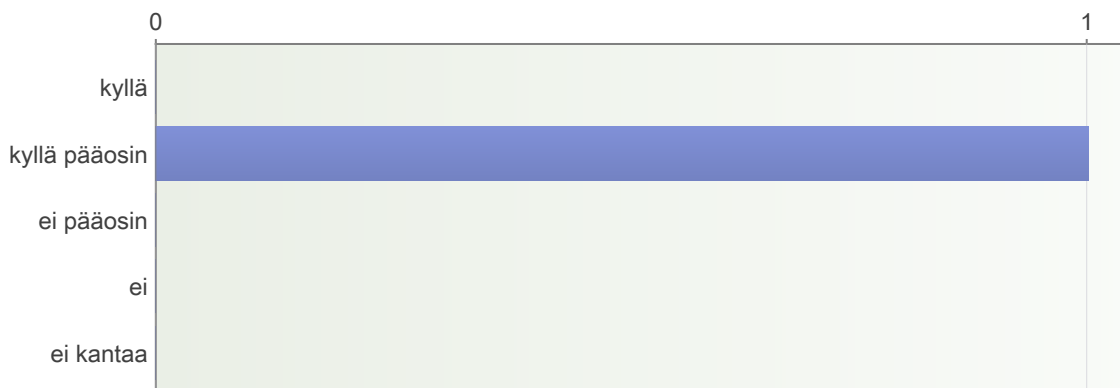

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Aidon vuoropuhelun varmistaminen valtion ja maakuntien välillä on tärkeää resurssiohjaukseen liittyen. Maakuntajärjestäjällä tulee olla riittävät mahdollisuudet ohjata myös rahoituksen näkökulmasta vaikuttavien ja asiakaslähtöisten palvelujen toteuttamista. Seurannan ja arvioinnin maakunnalliset ja kansalliset vastuut on määriteltävä selkeästi.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

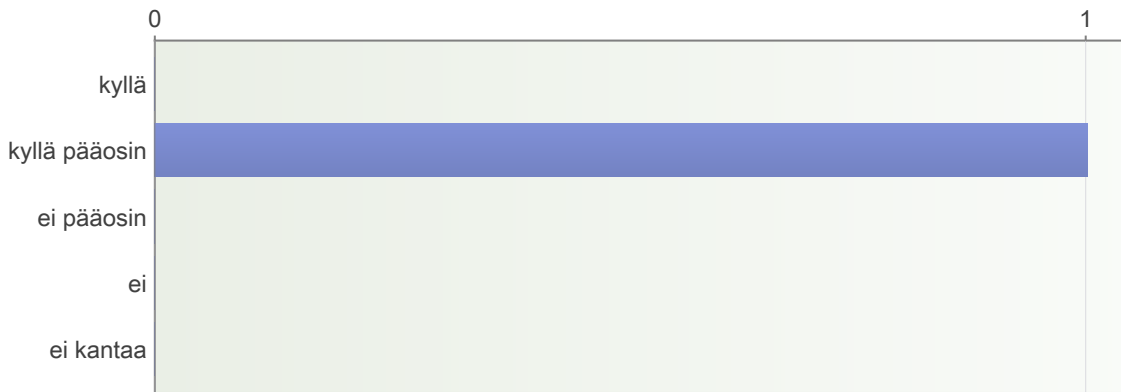

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Jos maakuntien tehtävät tulevat poikkeamaan olennaisesti lainvalmisteluvaiheen tilanteesta, on ehdotettuja valtion rahoitusperiaatteita tarkasteltava uudelleen. Asiakasmaksusäännösten uudistamistyö käynnistyy vuoden 2017 aikana, minkä vuoksi maksujen ja maksukertymien muutosta ei tässä vaiheessa ole mahdollista arvioida. Maakuntien perimien asiakas- ja käyttömaksujen maksutuotossa voi uudistuksen voimaantulon jälkeen olla edelleen merkittäviä maakuntakohtaisia eroja, jotka johtuvat mm. palvelujen käyttäjien tulorakenteen vaihtelusta. Maakuntaindeksiä ja siihen kytkeytyviä menorajoittamia on uutena toimintamallina arvioitava mm. vaikuttavuuden sekä maakuntien palvelutarpeiden kehityksen näkökulmista. On myönteistä, että lakiesityksen mukainen arviointimenettely haastaa maakunnat nopeisiin talouden tehostamistoimiin. Onko siirtymäajan jälkeinen kahden vuoden tarkastelujakso kuitenkin liian lyhyt? Yliopistosairaaloille kuuluvien lisätehtävien ja vastuiden osalta voidaan perustellusti nähdä tarve valtiolta tulevaan erillisrahoitukseen alueiden välisen tasavaruuden ja oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi. Näin voidaan yksiselitteisesti sanoa ainakin lääkäreiden koulutuksen ja tutkimuksen osalta, joita on nykyisin rahoitettu erillisesti valtion rahoilla. Sote-linjausten perustella voidaan arvioida, että toiminnot joiltakin osin tulevat keskittymään nykyistä harvempiin yksiköihin. Myös investoinnit ja niihin varautuminen jää harvempien harteille. Tällöin myös niiden huomioiminen rahoituksessa muodostuu nykyistä tärkeämmäksi.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Muutos menoperusteisesta tarveperustaiseen rahoitukseen on myönteinen. Siirtymäaikaa ei tule pidentää, vaan paremminkin arvioida sen mahdollista lyhentämistä. Ottaako rahoituskriteeri riittävästi huomioon harvaan asutun maaseutumaisen toimintaympäristön erityispiirteet? On nähtävissä, että maakunnittaiset suhteelliset tarve-erot kasvavat tulevaisuudessa entisestään. Tämän on heijastuttava myös tarveperusteiseen rahoitukseen. Hyte-kertoimen osuus rahoituksesta on pieni (1%) ja siihen suhteutettuna määräytymiskriteerit ovat jokseenkin monimutkaiset ja haastavat hahmottaa maakunnissa. Kriteerien huomiointi monituottajamalliin ja valinnanvapauteen liittyen edellyttää lisämäärittelyä. Nykyinen tietoperusta ja tietojärjestelmät edellyttävät kehittämistä hyte-ohjausmekanismin toteutumiseksi.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Siirtymäaikaa ei tule pidentää. Sen sijaan tulisi arvioida, voidaanko siirtymäaikaa lyhentämällä kannustaa maakuntia kustannusvaikuttavaan rakenteiden ja prosessien kehittämiseen sekä siten edistää palvelujen tarpeeseen perustuvaa yhdenvertaisuutta.

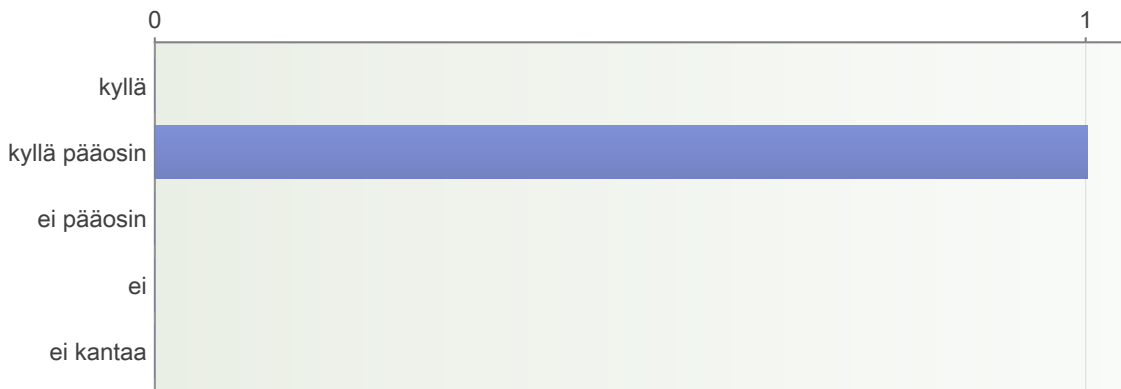

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

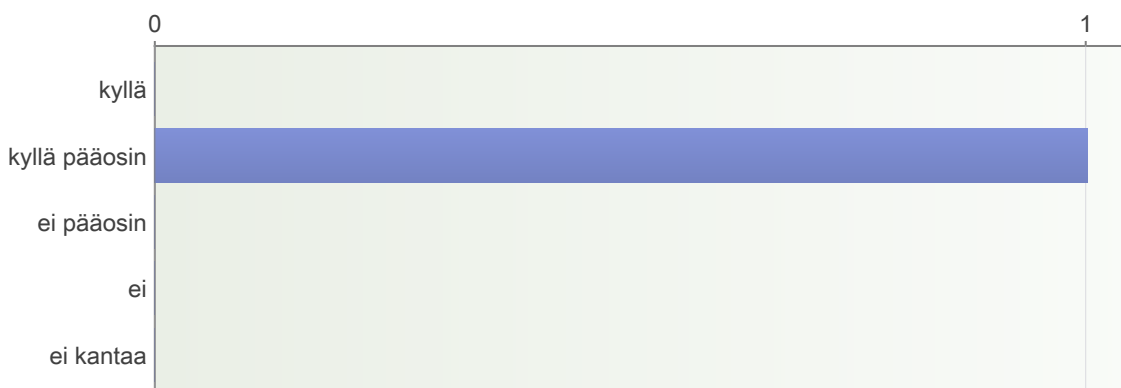
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

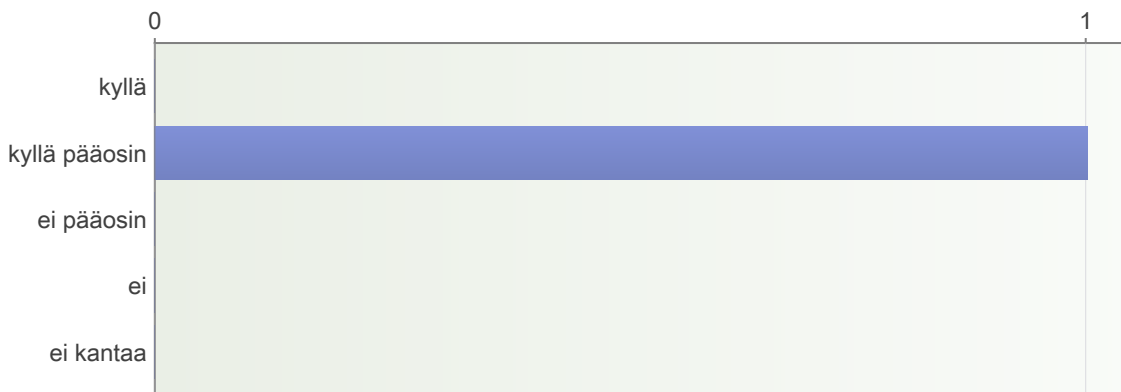

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Keskeistä on toimivan kustannus- ja rahoitusrakenteen varmistaminen kokonaisuutena (valtionosuusjärjestelmän sopeuttaminen maakuntauudistukseen). Kuntakohtaiset vaikutukset ja niiden erot ovat kansallisella tasolla kuitenkin merkittäviä. Pienten ja maaseutumaisten kuntien mahdolliset toimia ja kehittyä myös uudistuksen jälkeen tulee varmistaa.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

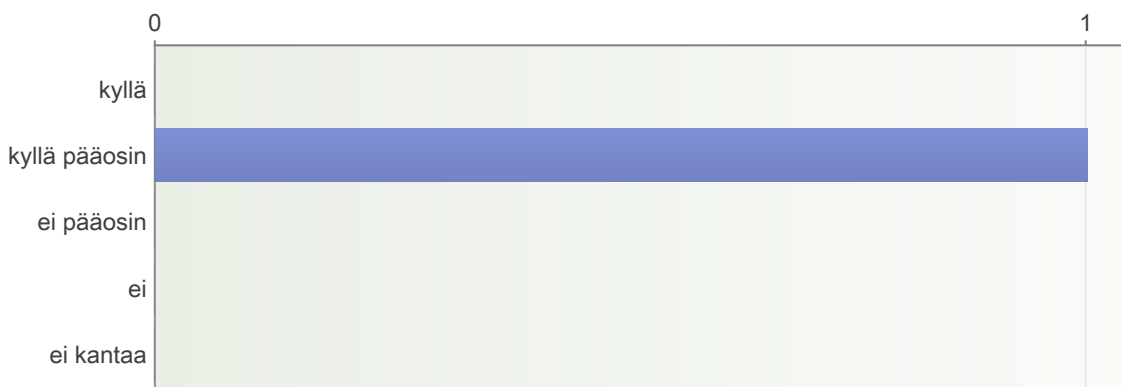
- Kuntien keskeinen rooli hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyössä huomioiden hyte-kriteerin määräytymisperustetta on tarpeen selkeyttää.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien näkökulmasta muutokset ovat hyväksyttäviä. Jatkossa tulee arvioida verotuksen kannustinelementtejä maakuntien asiakaslähtöiseen, vaikuttavaan ja kustannustehokkaaseen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Vesivoimalaitosten kiinteistövero tulee jättää kokonaisuudessaan pois verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasausjärjestelmästä. Perustelu: Voimalaitosten kiinteistövero ei ole perusluonteeltaan kiinteistövero, vaan korvaus haitasta voimalaitospaikkakunnille.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

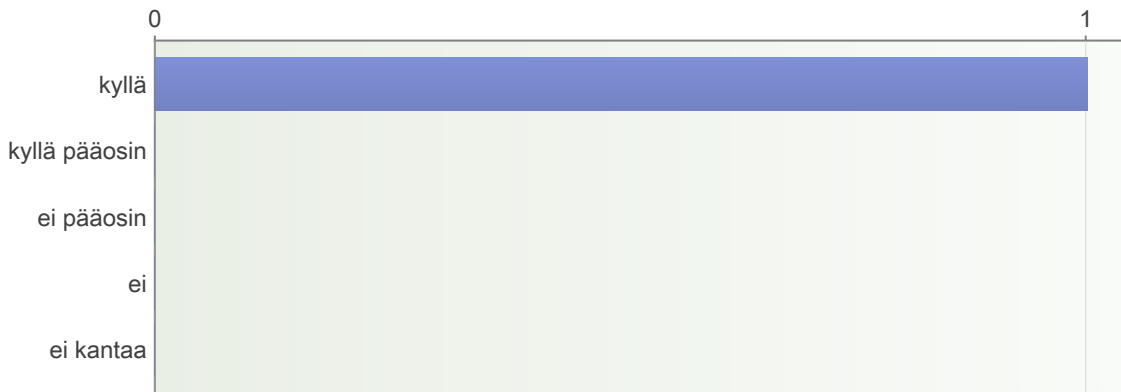
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Pudasjärven kaupungin edellytykset toimia itsenäisenä elinvoimaisena kuntana ja mahdollisuudet turvata kuntalaisilleen riittävät ja laadukkaat uudistuksen jälkeen jäävät palvelut riippuvat suuresti tulevan rahoitusmalliin, minkälaiseksi tulevien kuntien rahoituspohja muodostuu.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

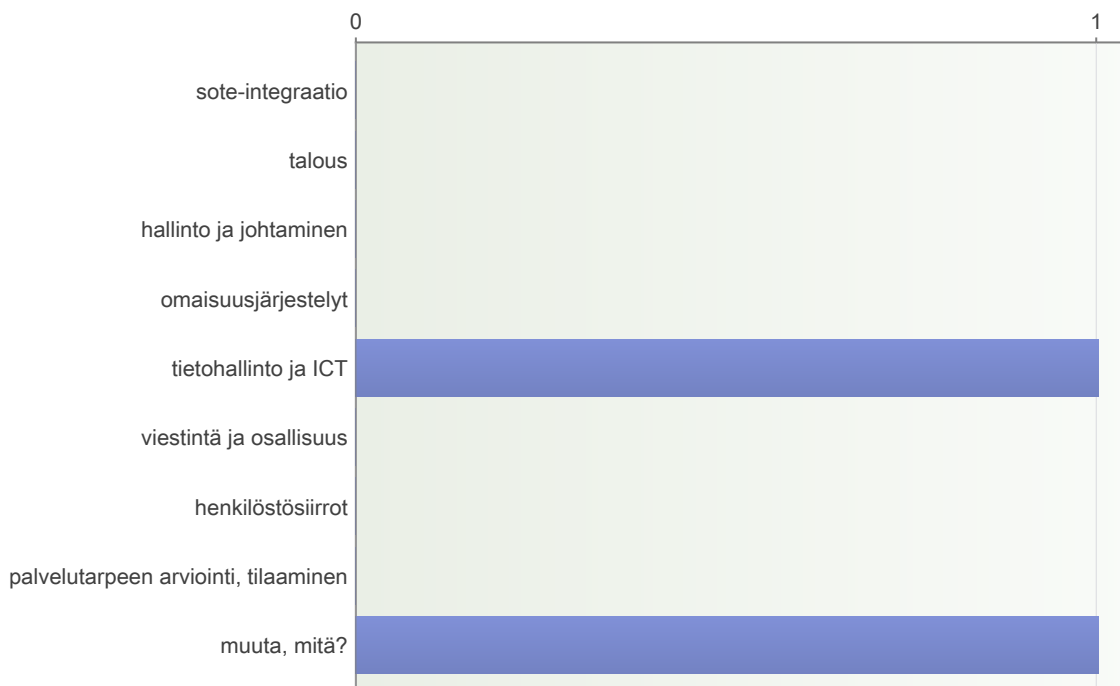
- Pääsääntöisesti kyllä huomioiden rahoituksen tarveperusteisuus ja yleiskatteellisuus.

Jos maakuntien tehtävät tulevat poikkeamaan olennaisesti lainvalmisteluvaiheen tilanteesta, on ehdotettuja valtion rahoitusperiaatteita tarkasteltava uudelleen.

Jotta perustuslain 10 pykälässä tarkoitettu edellytys riittävien sote-palvelujen järjestämisestä maakunnassa toteutuu, on rahoituksen määräytymisperusteiden tarkistaminen määräajoin välttämätöntä.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Digitalisaation johtaminen (sekä tietohallinnon mutta erityisesti maakunnan palveluiden järjestämisen vastuualueilla, ei koske yksin sotea). Kokonaisarkkitehtuurityö johtamisen työvälineeksi (JHS-suositus ei ole riittävä ohjausmekanismi, tarkastelussa huomioitava koko maakunnan järjestämisvastuulla oleva kokonaisuus, ei yksin sote; ainakin soten osalta on KA-työssä tarve tarkastella myös palvelutuotantoa tarvittavalta osin). Kyberturvallisuus ja tietoturva (VAHTI-työ antaa hyvän pohjan, mutta tarvitaan nykyistä vahvempaa ohjausta ja konkreettista tekemistä, jotta ICT-varautuminen saadaan osaksi johtamista).

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.